

Kartläggning av sexuella trakasserier i gymnasieskolan och vuxenutbildningen

Bakgrund

Kommunfullmäktige har gett grund- och förskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att återkomma med en kartläggning av förekomsten av sexuella trakasserier i grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen i kommunen. Vidare ska nämnderna återkomma med en redogörelse för vilka åtgärder som vidtagits med anledning av sexuella trakasserier, till exempel avstängning.

Reglering

Sexuella trakasserier definieras i diskrimineringslagen (2008:567) som ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar. Sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den

som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Enligt 2 kap. 7 § diskrimineringslagen är en utbildningsanordnare som får kännedom om att ett barn eller en elev, student eller studerande som deltar i eller söker till utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

Av 6 kap. 10 § skollagen (2010:800) framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för sexuella trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för sexuella trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Kartläggningens genomförande

Utbildningsförvaltningen har blanketter och rutiner för att anmäla och utreda ärenden om kränkande behandling. Samma rutiner och blanketter tillämpas i ärenden om sexuella

trakasserier. Det görs i ärendena inget ställningstagande av om en kränkande händelse är kränkande behandling eller sexuella trakasserier utan det vanliga är att de alla behandlas som kränkande behandling. Den juridiska gränsdragningen mellan kränkande behandling och sexuella trakasserier är ibland svår att göra då det dels handlar om hur den som blivit utsatt uppfattat händelsen, dels vilken avsikt den som utsatt har haft.

Utbildningsförvaltningen har genomfört kartläggningen genom att manuellt gå igenom de anmälningar om kränkande behandling som inkommit till huvudmannen under vårterminen 2017 och bedömt vilka ärenden som ska tas med i kartläggningen. Alla händelser som eventuellt skulle kunna tänkas utgöra sexuella trakasserier har tagits med i kartläggningen. Ärendena redogörs för nedan. Vidare har förvaltningen gått igenom de avstängningsbeslut i grundskolan och gymnasieskolan som fattats under läsåret 15/16 och 16/17 (för vuxenutbildningen finns inga avstängningsbeslut under perioden). Dessutom har rektorerna för gymnasieskolorna och grundskolorna som omfattar årskurs 7-9 ombetts att på sina respektive enheter kontrollera sina beslut om disciplinära åtgärder och se om det kan finnas ytterligare fall som inte har anmälts till huvudmannen.

Anmälningar till huvudmannen

Under vårterminen 2017 har totalt 158 ärenden anmälts till huvudmannen. Av dessa är 13 ärendena sådana som på ett eller annat sätt skulle kunna betraktas som sexuella trakasserier. Två av dem avser gymnasieskolan. Resten avser grundskolan. Nedan följer en kort beskrivning av ärendena samt vidtagna åtgärder i varje ärende.

Grundskolan

Ärende	Händelse	Åtgärd
1	Elev åk 9 har utsatts för kränkningar via sociala medier, oklart av vem. Polisanmälan är rubricerad som sexuellt ofredande, olaga hot och övergrepp i rättssak	Polisanmälan av vårdnadshavare. Samtliga klasser jobbar med nätetikett, samtliga klasser ska arbeta med kränkingsgrunderna i likabehandlingsplanen via veckoteman, stödsamtal hos kurator
2	En elev åk 4 har ringt en annan elev och sagt att de "ska ligga med varandra" och	Regelbundna samtal med eleverna hos trygghetsteamet,

	<p>”mysa och pilla på varandra”. Hen uppger i sin tur att den andra eleven kallat hen för bl.a. ”hora”.</p>	<p>kuratorssamtal varje vecka, trygghetsteamet återkopplar till hemmet och utökad rastuppföljning.</p>
3	<p>En elev i åk 5 drog ner byxorna på en annan elev i en kösituation på fritids</p>	<p>Den utsättande eleven har avstämningar med trygghetsteamet varje morgon, utvärdering varje vecka med trygghetsteamet, den utsatta eleven har också avstämning med trygghetsteamet.</p>
4	<p>Elev i åk 8 får byxor och kalsonger neddragna i cafeterian medans elev filmar händelsen och skickar den via snapchat till andra</p>	<p>Samtal med inblandade, avstängning en vecka, samtal med elever som fått filmen skickad till sig</p>
5	<p>Elev åk 5 uppger att en elev</p>	<p>Direkt tillsägelse,</p>

	fotograferat hens rumpa. Den utpekade eleven uppger att hen fotade ryggen.	samtal med alla inblandade, information till vårdnadshavare
6	Elev kallar annan elev "hora" vid flera tillfällen	Samtal med eleverna och föräldrar
7	Elever i åk 8 kastar om bokstäver i elevs namn och får det till "sug snopp" och påpekar det för eleven	Allvarssamtal med inblandade elever
8	En elev i åk 5 drar ner byxorna på två andra elever inför klasskompisar	Medlingssamtal mellan eleverna, överläggning kring disciplinära åtgärder, uppföljningssamtal med inblandade elever
9	Elev på fritids säger i matsalen om en annan elev att "X tycker om att knulla"	Samtal med eleven
10	Elev i åk 5 kallar annan elev för "jävla kuksugare"	Direkt tillsägelse, samtal med alla inblandade,

		information till vårdnadshavare
11	Elev i åk 2 tar en annan elev på snoppen i omklädningsrummet	Utökad tillsyn i omklädningsrummet

Gymnasieskolan

Ärende	Händelse	Åtgärd
1	Elev i gymnasiet uppger sig ha blivit tafsad på	Allvarssamtal, muntlig varning, information om avstängning ifall beteendet upprepas
2	Manliga elever i gymnasiet tar tag i kvinnlig elev och hotar att slänga henne i duschen i omklädningsrummet	Lärare och bitr rektor pratar med alla inblandade, killarna ber om ursäkt

Avstängningar och polisanmälan

Inom grundskolan finns två beslut (varav ett är beskrivet i listan ovan) där elev stängts av med anledning av sexuella trakasserier.

Vidare uppger två grundskolerektorer att de gjort polisanmälan vid varsitt tillfälle då det funnits misstanke om sexuella trakasserier. Det ena tillfället gällde en elev som efter att ett förhållande med en annan elev tagit slut fortsatt krama och ta på eleven på ett oönskat sätt. Den andra situationen gällde en elev som anklagades för att ha kommit åt/petat på en annan elevs bröst i en argumentation.

Inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen finns under läsåret 15/16 och 16/17 inget avstängningsbeslut som hänförs sig till sexuella trakasserier.

Skolornas förebyggande arbete

För att förhindra förekomsten av sexuella trakasserier är skolornas förebyggande arbete A och O. På alla skolor finns ett likabehandlingsarbete där sexuella trakasserier och övriga former av kränkningar och trakasserier fångas upp. Arbetet består både av främjande och förebyggande insatser. Det främjande arbetet handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och det förebyggande om att arbeta med identifierade riskfaktorer. Trivselenkäter genomförs varje år på skolorna för att kartlägga förekomsten av trakasserier/kränkningar och utifrån dessa beslutas varje år om förebyggande åtgärder som ska genomföras. Det kan till exempel handla om ökad vuxentillsyn på platser som upplevs otrygga, relationsfrämjande insatser,

värdegrundsarbete, samtalsgrupper etc. Elever och samtliga vuxna på skolan berörs av likabehandlingsarbetet. Vidare är kunskap om diskrimineringsgrunderna, skillnader i olika former av trakasserier och kränkningar en viktig del av skolans undervisning. På alla skolor finns rutiner för akuta situationer om kränkningar/trakasserier uppstår.

Sammanfattning

Sexuella trakasserier förekommer, både i grundskolan och i gymnasieskolan. Det finns under vårterminen 2017 två fall i gymnasieskolan och 11 fall i grundskolan som skulle kunna betecknas som sexuella trakasserier. Skolorna bedriver ett likabehandlingsarbete och har rutiner för hur de ska hantera sexuella trakasserier. Åtgärder omfattar bl.a. disciplinära åtgärder och samtal med inblandade elever.